

VELİ BÜLTENİ

DEĞERLER EĞİTİMİ – ARKADAŞLIK

ARKADAŞLIK BİLİNCİ NASIL KAZANDIRILIR?

Arkadaş ilişkileri çocukların gelişiminde büyük rol oynar. Gelişim sürecinde arkadaşları ile yaşadığı yoğun ilişkiler çocuğa, yeterli sosyal uyumu gösterebilmesi ve gerekli sosyal becerileri kazanması için birçok fırsat sağlar. Çocuk, toplumsallaşmayı yani toplum halinde yaşamının bir takım kuralları olduğunu, bu kurallara uymayanın toplumdan dışlanacağını, her zaman kendi isteklerinin olmasının mümkün olmadığını, başkalarının istek ve haklarına saygılı olmayı, kısacası toplumda nasıl davranılması gerektiğini büyük ölçüde arkadaşları sayesinde öğrenir. Ayrıca oynadıkları oyunlarda, yaptıkları yarışmalarda kendi yeteneklerinin, üstün ve zayıf yönlerinin neler olduğunu da fark ederek kendini tanır. Yaşlılarıyla birlikte zaman geçirmenin zevkini, takdir edilip saygı duyulmanın hazzını, birliktelik duygusunun mutluluğunu yaşar. Lider olma, yönetme, belli bir amaca yönelik takım çalışmasına katılabilme, sorumluluk alabilme gibi özellikler ev ortamından çok çevrede, özellikle arkadaş ilişkilerinde kazanılabilir.

Çocuklar üç yaşından itibaren başka çocuklarla oynayabilirler ve giderek yaşlılarını büyüklere tercih etmeye başlarlar. Bir iki çocuğa yakından bağlanırlar, diğerlerine olan ilgileri gelip geçicidir. Çocuklar arkadaşlarından etkilenirler, birbirlerini benimserler, hatta aynı şekilde konuşmaktan hoşlanırlar. Eşyalarını paylaşıp paylaşmama konusunda kararsızdır. Yaşlılarıyla rekabet bu yaşlarda başlar. Yine bu yaşlarda çocuk kendini başkalarının yerine koyarak, onun duygularına yakınlık göstermeyi öğrenir. Bu sayede empati duygusu gelişir.

En sağlıklı ailenin bile çocuğa veremeyeceği tek şey arkadaşlıktır. Aile ancak çocuğa, uygun arkadaşlık ortamı yaratarak yardımcı olabilir.

Arkadaşsızlığın yarattığı yalnızlık ve eksiklik duygusunu aileden gelen sevgi gideremez.

Okulun başlamasıyla birlikte, arkadaşların yaşamdaki önemi de artmaya başlar. Çocuklar arkadaşlık kurabilmenin ve farklı oyun etkinliklerine katılmanın grup tarafından gördükleri kabule bağlı olduğunu fark ederler. Çocukların çevresindeki insanları arkadaş olarak seçmelerine neden olan ve diğerleri için çekici gelen özelliklerinin farkında olabilmesi en önemli yaşam becerilerinden birisidir.

Değerler Eğitimi programı içinde “Arkadaşlık” değerini işleyeceğimiz çalışmalarda hedeflerimiz:

- Arkadaşlık bilincini geliştirme,
- Arkadaşlığın önemini kavrayabilme,
- İyi bir arkadaş olabilmek için gerekli tutumları kazandırabilme,
- Arkadaşlık için paylaşımın ve yardımsever davranışların gerekliliğini kavrayabilmedir.

Olumlu Arkadaş İlişkileri Geliştirmeyi Destekleyen Ebeveyn Tutumları

- Erken yaşlardan itibaren, aileleri tarafından arkadaşlık kurabilmeleri için yönlendirilen ve ortam yaratılan çocuklar; hem olumlu arkadaşlık kurmayı öğrenirler ve çok sayıda arkadaşları olur, hem de yaşama dair bilgi ve beceriler edinirler.
- Arkadaş edinmek için, bazı becerilerin aile ortamında kazandırılması gerekir. Bu da ebeveynin sorumluluğundadır. Örneğin, ebeveynler, çocuğa paylaşmayı, başkasının duygularını anlamayı, duygularını denetim altına almayı, belirlenmiş kurallara uymayı, cesaretli ve girişken olmayı, saygılı olmayı, kendinden küçükleri sevmeyi ve korumayı, yardımlaşmayı vb. öğretmelidir.
- Çocuklarının arkadaşlık tercihleri konusunda müdahaleci değil (örn, kendi değerlerine uymayan ya da farklı davranışlar gösteren çocuklarla, arkadaşlık kurmamaları konusunda ısrarcı olmak. vb.) gözlemci olan ebeveynlerin çocukları; arkadaşlarıyla ilişkileri, kimlerle arkadaş oldukları, ne tür oyunlar oynadıkları konularında ailelerine karşı açık olurlar. Müdahaleci yaklaşımlar, çocuğun ya anne-babaya arkadaşlıkları konusunda yalan söylemesine yol açmakta ya da çocuğun tüm arkadaşlık ilişkilerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Olumlu ARKADAŞ ilişkilerine sahip bir birey yetiştirmek için;

- Çocuğunuza kendi başına yapabileceği ya da yapamayacağı şeyleri anlatın. Bu konuda her ailenin sınırları, değerler sistemi, hayata bakış açısı farklıdır, kendine özgüdür. Çocuğunuzun içinde bulunduğu yaş özelliklerini de dikkate alarak sizin için kabul edilebilir olan sınırları belirlemeniz ve bu konuda net ve tutarlı olmanız çocuğunuzun da kendini daha güvende hissetmesini sağlayacaktır.
- Grup ortamında bireysel olmaktan çok, grup bilinci önemli olduğu için, bazen çocuğunuzu beklemediğiniz şeyler yaparken gözlemleyebilirsiniz. Böyle bir durumda çocuğunuzu suçlamadan önce, olayın ne olduğunu, nasıl geliştiğini anlamaya çalışın.
- Arkadaşlarını küçümsemeyin. Çünkü o, arkadaşlarını kendisi seçmiştir. Bu davranışınız, çocuğunuzun benlik saygısını sarsabilir.
- İyi arkadaş seçimlerini övün, destekleyin: *“Çok iyi bir arkadaş seçimi yapmışsın. Umarım sen de mutlusundur.”*
- Davranışları sizin tarafınızdan onaylanmış bir başka çocukla birlikteliğini övün, arkadaşlarıyla birlikteyken çocuğunuzun hoşuna gidecek faaliyetler planlayın.
- Arkadaşlarıyla yaşadığı çatışmalarda kendini kontrol etmesi ve fiziksel saldırganlığa, şiddete başvurmadan karşılık vermesi, eleştirileri hoş karşılaması ve nasıl yapıcı yanıtlar verebileceği konularında yol gösterici olun.
- Çocuğunuzun duygularını ve fikirlerini açıklamasına izin verin. Onu dinleyin ki o da başkalarını dinlesin.
- Dinlemeye ve iletişime açık olun. Deneyimlerinize dayanarak alternatif çözümler üretme konusunda çocuklarınıza yardımcı olurken ne yapmaları gerektiği konusunda zorlayıcı olmamanız önemlidir. Çocuklar kendilerine uygun çözüme kendileri karar vermeli, kararının

sorumluluğunu da taşımaktadır. Çocuğunuzun doğru kararlar verebilecek potansiyele sahip olduğuna güvenmeniz ve bu konuda motive etmeniz çok önemlidir.

- Eğer çocuğunuz, uzun bir süre arkadaşlık konusunda yaşadığı problemleri çözmekte zorlanırsa, okulun PDR Bölümü'nden destek alması konusunda onu yönlendirebilirsiniz.

Kaynaklar:

KARATEKİN, N.G. (2005). Helik – Karakter Okulu Aile Seti. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ÖZTÜRK, S. (2004). Arkadaşlarım Beni Sevmiyor. Erişim tarihi: 18.02.2013,

<http://www.ekipnormarazon.com/makaleler/62-arkadaslarim-beni-sevmiyor?catid=14%3Adigerleri>

YAVUZER, H. (2005). Gençleri Anlamak. İstanbul: Remzi Kitabevi.

